

altsaa, at det er Noget, man successtvt skal arbejde hen til, at vi først skulle lade en Generation opdrage under den Frihedens Belsignelse, der gjør den værdig til at bære Frihedens Frugter, men at det paa ingen Maade gaaer an strax at foretage en saadan Forandring, end sige ved et saadant henkastet Forslag. Jeg troer altsaa, at den ærede Forslagsstiller tjener Sagen bedst ved for Dieblirket at acquiescere ved det Høieste, der for Dieblirket kan naaes, det nemlig, at han har hævet sin Stemme til ogsaa i dette Forhold at lede vor hele Udvikling hen i Frihedens Retning. Kan jeg derved nogensinde være ham til Nytte, da skal han ikke kunne finde nogen troere Medhjælper end mig. Men, hvad der foreligger — og jeg troer, at vi gjøre bedst i at holde os til det, — er det rene, tørre, kolde Alternativ, enten at tage Loven, som den gjen nem mejsommelige Forhandlinger er tilende bragt i det andet Thing, eller at forkaste den; thi ikke blot, hvis vi her en passant vilde forsøge en Revolution i det hele Skolesystem, men ogsaa ved at foretage smaa Forandringer i de enkelte Paragrapher er der stor Fare for at udsætte Arbejdet for ikke at fremmes. Jeg har alt udtalt, at af alle de Love, der ere forelagte Rigsdagen i denne Session, er der ingen, hvor jeg med saa stor Glæde, som her, skulde have bidraget mit Øverste til, selv i den mindste Detail, at tilveiebringe den bedst mulige Form og Indhold; men paa den anden Side skal jeg meget villigt paalægge mig den Resignation at nøies med at give min Stemme til, at dette Lovforslag kan blive til Lov. Alt i Alt ere Feilene meget uvæsentlige i Sammenligning med de Goder, der opnaaes, og det, at der er mange Spørgsmaal, Skolevæsenet vedkommende, som ikke herved løses, er Noget, jeg ikke betragter som en Anke; thi det er en Skæbne, denne Lov har tilfælles med enhver anden. Som den foreligger, vil den afhjælpe et høist paatrængende Krav fra Lærernes Side — og det er dog ganske vist dem, af hvis Virksomhed Skolens Belsignelse vil være afhængig, — og indføre ved Siden deraf endeel praktiske Fremskridt, som jeg ikke drister mig til at støde bort, selv om man kunde ønske et og andet Punkt ændret. Jeg dadler ikke, at den først

er forelagt det andet Thing — det er naturligvis Noget, der beroer paa Ministeriet, — og i dette Tilfælde anseer jeg det endog for klogt. Jeg besværer mig ikke over, at det andet Thing har brugt saa lang Tid til at behandle Sagen, det ene Thing skylder ikke det andet Regnskab derfor. Jeg skal finde mig i, at Landstinget først har faaet Loven saa sildigt, at der kun foreligger Spørgsmaal om Ja eller Nei, og jeg siger trostigt og freidigt Ja; jeg vil ønske, at samtlige Forslagsstillere vilde paalægge sig den samme Resignation.

Borgen: Da den ærede Forslagsstiller har erklæret, at han nærmest har bragt sit Forslag frem idag for at høre, hvad der kunde fremføres mod det, og da han her antydet, at det ikke var hans Hensigt at urgere paa dets Fremme, men at han, efterat disse Bemærkninger vare fremkomne, vilde tage det tilbage, vil altsaa en Discussion om dette Forslag, der jo er noget denne Sag aldeles Uvedkommende, være uden praktisk Resultat, og jeg finder mig derfor ikke foranlediget til at udtale, hvad jeg ellers kunde have havt ifinde at sige derom.

Bloch: Den høitærede Minister meente, at mit Forslag var for stærkt i Troen og i Haabet, hvorved det kom til at vise sig for hans Betragtning som noget phantastefuldt, ja maaskee endogsaa phantastisk. Ja, det har altid været Troens og Haabets Skæbne; men jeg skal i denne Anledning kun bemærke, at den høitærede Minister efter min Mening ikke har Tro og Haab nok til at gaae den Vej, jeg har antydet. Han har som en Hovedbetragtning fremhævet, at han antog, at Forældrene ikke vilde være istand til at give deres Børn den fornødne forberedende Undervisning. Jeg troer ganske vist, at Forældrene ville være istand dertil. Man gjør sig vistnok noget uklare Forestillinger om hvad et saadant Barn skulde bestå af Kundskaber for at blive optaget i en Almueskole ved det fyldte 10de Aar. Der maatte vel i det Væsentlige kun forlanges, at det kunde læse godt i en Bog; og, naar den høitærede Minister meente, at der var noget uklart i, at der var talt om en „Progression“ i Kundskaber med Hensyn til Alderen, da synes dette